

Säpinää Tampereen yliopistossa (75 v)

Tampereen yliopisto valmistautui viime keväänä 75-vuotisjuhliinsa hiukan katkerissa tunnelmissa. Opetusministeriön miljoonien markkojen leikkaukset yliopiston perusopetuksen määrärahoihin herättivät kapinahenkeä, joka yhdisti Tampereella niin rehtori *Jorma Sipilän*, henkilökunnan kuin yliopiston ja teknisen korkeakoulun ylioppilaskunnan yhteiseen rintamaan. Tampereen keskustorilla nähtiin opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteinen mielenosoitus perusvoimavarojen leikkauksia vastaan. Edellisistä sivistyneistön plakaattimarssseista olikin jo aikaa vierähtänyt.

Samaan aikaan Tampereen yliopisto valmistautui tasavuosien kunniaksi prameaan tohtoripromootioon, ensimmäiseen 15:een vuoteen. Akateeminen maailma yrittää nähtävästi vastata yhteiskunnallisen asemansa laskuun korostamalla menneen valtakautensa ulkoisia symboleita.

Tohtori *Anneli Anttonen* nais-tutkimuksen laitokselta herätti yliopistolehti *Aikalaisessa* kritiikkiä tohtorinmiekan käyttöön promootiojuhlassa. Anttonen mukaan akateeminen maailma kaipaisi mieluummin yhteistyöhön kuin kaksinkamppailuun viittaavia symboleita. Lisäksi miekka tekee kalliista lystistä entistä kalliimman. Promootiomiekat kuitenkin teroitettiin ja juhla vietin toukokuussa läpi kaikkine pukudraamaan kuuluvine koukeroineen. Samalla promovoiitiin joukko ansiotuneita kunniatohtoreita, joista nimekkäimpiin kuuluva *Stuart Hall* piti myös pienen alustuksen tiedotusopin laitoksen järjestämässä tilaisuudessa, joka varovaisesta mainostuksesta huolimatta kokosi väkeä yli auditorion istumapaikkojen. Vierailun yhteydessä tehty haastattelu julkaistaan Tiedotustutkimuksessa syysyllä.

Tampereen yliopiston historia alkoi vuonna 1925 Helsingin Rata-

kadulle perustetusta Kansalaiskorkeakoulusta, joka oli tarkoitettu antamaan valtiotieteellistä oppia nimenomaan niille lahjakkaille oppilaille, joilta puuttuu oppikoulupohja. Vuonna 1930 korkeakoulu muutti Kallioon ja sai nimen Yhteiskunnallinen Korkeakoulu (YKK). Muutto Tampereelle tapahtui vuonna 1960 ja nimen muuttaminen Tampereen yliopistoksi 1966.

PERTTI NÄRÄNEN

Hyvää on vaikea määritellä – journalismissakin

Suomalaisen toimittajakoulutuksen 75-vuotis-seminaari Tampereen yliopistossa 12.5.2000.

"Journalismin muotoutuminen tiedonjakajien kritiikittömäksi kädenjatkeeksi on uhka. Sen ehkäisyyn tarvitaan monta journalistien koulutuslaitosta. Kaikille löytyy oma tehtävänsä."

Kiteytys löytyi toimittajakoulutuksen 75-vuotisseminaarista Tampereella. Seminaariin keskus-telemaan oli kutsuttu "joukko toimittajakoulusta harrastavien oppilaitosten edustajia (kansanopistot, ammattikorkeakoulut ja vakiintuneet koulutuspaikat) sekä työmarkkinajärjestöjen edustajat". Kutsun ele ei ollut jäänyt huomaamatta: mukana samassa pöydässä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa olivat edustettuina opistot - ilahduneina, siltä tuntui.

Osallistujien luku oli sen verran iso, että vauhdittajiksi oli pyydetty TV2:sta tutut Maarit Tastula ja Pasi Toivonen. He ottivat alusta saakka keskusteluun myös yleisön, jota oli liki kahdeksankymmentä henkeä.

Liikkeelle päästi nopeasti Maarit Tastulan kärjistämällä Otavan opiston vararehtori Matti Laitsaaren näkemystä maakuntalehdistön tason laskusta romahdukseksi asti. Laitsaari pysyi ennakkotekstissään: romahduksesta ei ole kyse, mutta tason laskusta.

Hän piti kiinni näkemyksestään myös journalismin viihteellistymisen osalta. Laitsaari puhui myös "ulkokohtaisuudesta", jolla tarkoitti myönteistä kykyä ottaa etäisyyttä aiheeseen johon paneutuu mahdollisimman hyvin: toimittajan ei pidä tehdä työtä oman intressin ja varsinkaan oman edun takia.

Keskustelua vaikeutti panelistien suuri määrä. Hyvien journalistien luettelointi (Antti Blåfield, Eteenpäin-lehden kauden Urpo Lahtinen, Anna-Stina Nykänen, Päivi Rajamäki, Eero Silvasti, J.V. Snellman (Saskakin mainittiin), Ruben Stiller) ja hyvän journalistin ominaisuuksien määrittely jäivät hieman irralleen. Hieman syvemmälle tarkastelussa päästiin emeritusprofessori Pertti Hemänuksen pohtimassa Zimbabwen viimeaikaisen tilanvaltausten raportoinnin historiattomuutta. Journalismi ei saa olla taustoittamatonta reaktiota kulloiseenkin päivänkohtaiseen tapahtumiseen.

Kouluuttajat näkivät useita tarpeita, joihin journalistien koulutus eri lähestymistavoin voi vastata. Käyttämisen laajentaminen, käytännön taitojen opettaminen ja kehittäminen, kielen tajun opettaminen ovat kaikki asioita, joihin ei välttämättä tarvita yliopistoa - eikä yliopisto voi takoa niitä ihmiseen, joka ei ymmärrä niiden merkitystä. Yhä monimutkaisemman yhteiskunnan ymmärtäminen vaatii koulutusta, mutta koulutus ei yksin riitä. Muutos on sen verran jatkuvaa, että sen perässä juokseminen ei lopu koskaan. Yliopistojen vahvuus journalistikouluttajina on laajuus ja avoimuus: varsinkin Tampereen yliopiston paljon esilläpitämä vapaa sivuaineisuus on tarpeen. Samalla se tekee mahdolliseksi muiden pääaineiden opiskelijoiden pääsyn journalismiopintoihin.

Pentti Salmelin olisi halunnut enemmän keskustelua kielestä. Siihen ei nyt päästy.

Yliopiston toimittajakoulutuksen traditioon olisi sopinut myös akateemisen tutkimuksen ääni. Työmatka Tukholmassa esti esimerkiksi "Hyvä journalismi" -tutkimusprojektia tekevän Risto Kuneliuksen (Journalismin tutkimus-